

ЗАТВЕРДЖЕНО

Постійний Представник
Президента України
в Автономній Республіці Крим

Б.В. Бабін

« 25 » серпня 2018 року

ПРОТОКОЛ

м. Київ

20.08.2018

Присутні:

Бабін Борис Володимирович	Постійний Представник Президента України в АРК
Гданов Ізет Рустемович	Перший заступник Постійного Представника Президента України в АРК
Серватюк Василь Миколайович	Перший заступник Голови Державної прикордонної служби України
Кравченко Андрій Михайлович	Заступник Голови Державного агентства рибного господарства України
Самуха Євген Валерійович	Керівник служби міжнародних зв'язків Представництва Президента України в АРК
Северін Микола Васильович	Начальник служби забезпечення безпеки мореплавства та екологічної безпеки апарату управління державного підприємства «Адміністрація морських портів України»
Турок Василь Іванович	Начальник відділу міжнародного співробітництва та європейської інтеграції Державного агентства рибного господарства України
Сідловська Людмила Євгеніївна	Заступник Директора Департаменту міжнародного права – начальник Управління правової експертизи міжнародних договорів та міжнародного співробітництва Департаменту міжнародного права Міністерства юстиції України
Шмальов Владислав Вікторович	Заступник начальника Управління організації морської охорони - начальник відділу

	експлуатації та підготовки Департаменту охорони державного кордону Державної прикордонної служби України
Ганкевич Кирил Борисович	Заступник начальника Управління правового забезпечення Генерального штабу Збройних Сил України
Паламарчук Максим Олександрович	державний експерт служби з питань забезпечення координації діяльності органів виконавчої влади у сфері національної безпеки Апарату Ради національної безпеки і оборони України
Ільницький Микола Володимирович	Співробітник Служби зовнішньої розвідки України
Бузницький Дмитро Миколайович	Заступник начальника Головного управління контррозвідувального захисту економіки держави СБУ
Головин Денис Ігоревич	Співробітник Головного управління контррозвідувального захисту економіки держави СБУ
Пахомова Валерія Артурівна	Головний консультант служби міжнародних зв'язків Представництва Президента України в АРК
Гресько Юрій Петрович	Директор департаменту охорони державного кордону Державної прикордонної служби України
Павлюк Валерій Миколайович	Радник Заступника Глави Адміністрації Президента України

Порядок денний:

1. Про формування спільної позиції державних органів щодо подальшої взаємодії з Російською Федерацією (РФ) з питань рибальства в Азовському морі в рамках чинних міждержавних угод.

2. Про формування спільної позиції державних органів стосовно реагування на незаконні обмеження з боку органів окупаційної влади РФ промислового рибальства на морських просторах фізичними та юридичними особами згідно із законодавством України, здійснення відповідного правового реагування на такі обмеження.

Слухали:

Бабін Б.В. Подякував присутнім за участь у нараді. Акцентував увагу на тому, що це не перша нарада на якій обговорюється питання формування спільної позиції державних органів стосовно подальшої взаємодії з РФ з питань рибальства в Азовському морі в рамках чинних міждержавних угод. Висловив

бажання почути конструктивні пропозиції від органів державної влади щодо подальшої співпраці з РФ з питань рибальства в Азовському морі, щодо діяльності відповідної комісії та щодо протоколів, які ця комісія щорічно підписує.

Гданов І.Р. Звернув увагу на актуальність тематики наради в контексті затримання у Херсонському порту російського корабля «Механік Погодін» та можливі провокативні дії зі сторони РФ.

Сідловська Л.Є. Повідомила присутніх про правову позицію Міністерства юстиції України, яка полягає у недоцільності денонсації Договору між Україною та РФ про співробітництво у використанні Азовського моря і Керченської протоки 2003 р., через згадку про внутрішні води Азовського моря та Керченської протоки у ст. 5 Договору між Україною і РФ про українсько-російський державний кордон 2003 р. Звернула увагу на подібну позицію Міністерства закордонних справ України, пов'язану з міжнародними судовими процесами про порушення договорів РФ, у тому числі і у сфері рибальства, за якою до завершення відповідних проваджень зазначене питання підіймати не варто.

Повідомила, що зазначене питання розглядалося на комітеті Верховної Ради України із закордонних справ та що більшість присутніх органів висловилися проти денонсації цих двох угод.

Бабін Б.В. Запропонував перейти до обговорення угод у сфері рибальства.

Сідловська Л.Є. Зазначила що на даний час є дві основні угоди між Україною та РФ - рамкова міжурядова угода та міжвідомча Угода між Державним комітетом України з рибного господарства та рибної промисловості та Комітетом РФ з рибальства з питань рибальства в Азовському морі 1993 р. (далі - Угода 1993 р.), яка встановлює більш конкретні механізми співпраці.

Бабін Б.В. Запитав про наявність правових аспектів, що наразі можуть заважати розірванню Угоди 1993 р.

Сідловська Л.Є. Зазначила, що якщо буде прийняте політичне рішення, то угоду буде припинено, але як наслідок ми отримаємо «правовий вакуум» в Азовському морі, але відповідно до закону «Про міжнародні договори», до розірвання угоди ми повинні визначати усі і політичні і економічні аспекти.

Бабін Б.В. Констатував відсутність конкретних правових аспектів, що наразі можуть заважати розірванню Угоди 1993 р. та вказав про наявність законодавства України у сфері рибальства, яке, серед іншого, може застосовуватися в односторонньому порядку.

Турок В.І. Зазначив, що наразі з питань рибальства на Азовському морі застосовуються такі міжнародні акти, як Угода між Урядом України та Урядом РФ про співробітництво в галузі рибного господарства 1992 р., та Угода 1993 р., також є Положення про українсько-російську комісію з питань рибальства в Азовському морі 1993 року, а також Договір між Україною та РФ про співробітництво у використанні Азовського моря і Керченської протоки 2003 р.

та Договір між Україною і РФ про українсько-російський державний кордон 2003 р. Вказав, що цими актами керується Держрибагенство для регулювання рибальства в Азовському морі.

Бабін Б.В. Запитав про те, який практичний механізм встановлення квот рибальства на Азовському морі та чим він зумовлений.

Кравченко А.М. Повідомив, що перш ніж встановити квоти потрібно дослідити рибні ресурси. Висловив думку, що в Азовському морі рибні ресурси є спільними, навіть не зважаючи на угоду 2003 р., через відповідні норми Конвенції ООН з морського права 1982 р. Зазначив, що на попередніх нарадах ніхто із присутніх не міг обґрунтовано повідомити про те, які саме позитивні наслідки матиме розірвання угоди з РФ, окрім проблематики регулювання рибальства в Азовському морі.

Закцентував увагу, що у випадку скасування усіх угод усе одно буде діяти Конвенція ООН 1982 р., яка зобов'язує сторони координувати свою діяльність у сфері рибальства. Додатково повідомив, що квоти визначаються за результатами досліджень обох сторін, визначається ресурс, потім цей ресурс розділяється між країнами шляхом підписання відповідного протоколу комісії, а потім відповідні норми імплементуються в національні нормативні акти, зокрема в Україні шляхом видачі наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України, який погоджується в Міністерство екології та природних ресурсів України.

Спрогнозував, що у випадку розірвання угод про рибальство в Азовському морі Україна буде вступати у переговори з РФ щодо визначення квот чи регулювати лов риби без погодження з РФ.

Бабін Б.В. Запитав про те, чи в усій акваторії Азовського моря в 2017 році здійснювалися наукові спостереження які можуть бути підставою для визначення квот.

Кравченко А.М. Повідомив, що дослідження здійснювалися тільки там, де відсутній ризик для життя і здоров'я моряків.

Бабін Б.В. Запитав про те, як можна розподіляти квоти, якщо на значній частині Азовського моря, яка належить до тимчасово окупованого Криму та до тимчасово окупованої території України в Донецькій області безпечні наукові спостереження неможливі за визначенням.

Кравченко А.М. Повідомив, що є відповідні методики наукових досліджень за квадратами та подальшого математичного моделювання з урахуванням відповідної похибки.

Бабін Б.В. Зазначив, що у мапах до протоколів комісії для регулювання наукових досліджень визначається акваторія в цілому. Запитав про те, як уповноважені органи влади реагували на той факт, що за результатами роботи комісії російська сторона передає частину отриманих за розподілом квот структурам у сфері промислового рибальства в Криму.

Кравченко А.М. Висловив думку, що озвучене питання не належить до компетенції комісії.

Бабін Б.В.: Запитав про те, як слід взагалі реагувати на таке порушення угоди з боку РФ.

Кравченко А.М. Зазначив, що аналіз розподілу квот не належить до повноважень комісії, оскільки комісія розподіляє тільки терміни, дозволені знаряддя лову і квоти.

Бабін Б.В. Повторно запитав про те, як бути з тим, що РФ незаконно, всупереч Угоди 1993 р. передає російські квоти українським структурам тимчасово окупованого Криму та чи обговорювалось це питання на комісії.

Кравченко А.М. Зазначив, що озвучене питання на комісії не обговорювалось.

Гданов І.Р. Зазначив, що відповідно до Угоди 1993 р., кожна сторона, за умов порушення цієї угоди, згідно ст. 5 Положення українсько-російської комісії з питань рибальства в Азовському та Чорному морях, може встановити рівнозначні санкції за порушення угоди. Запитав, чи забезпечує названа Угода 1993 р. безпеку наших рибалок на Азові від провокаційних дій росіян.

Кравченко А.М. Зазначив, що Угода 1993 р. забезпечує виключно легальність промислу наших рибалок, а не їх безпеку, а комісія забезпечує правовий механізм легального промислу у водах Азову.

Гданов І.Р. Звернув увагу на той факт, що є "науково-дослідні" судна РФ, які діють на Азові за підсумками підписаних двосторонньою комісією протоколів, підходять до берегів підконтрольної території України, портів Бердянська та Маріуполя під прикриттям наукової діяльності та по факту здійснюють розвідку в умовах агресії РФ проти України, що триває. Запропонував представнику СЗР прокоментувати ситуацію детальніше.

Льницький М.В. Повідомив, що є об'єктивні підстави вважати, що російські судна під виглядом наукової діяльності в Азовському морі, прикриваючись відповідною угодою, здійснюють, фактично, розвідувальну діяльність, вивчення оперативної обстановки. Зазначив, що напрацювання відповідних заходів протидії такій діяльності не під силу окремому відомству, а потребує спільної позиції та злагоджених дій усіх уповноважених відомств. Запропонував почати шукати спільну позицію органів влади щодо протидії подібним діям РФ.

Бабін Б.В. Зазначив, що на даний час очевидно, що до наступного засідання двосторонньої комісії у жовтні 2018 р. Угода 1993 р. розірвана не буде, але треба бути готовими, щоб на цьому засіданні комісії озвучити нашу позицію та відреагувати на незаконні дії РФ, які порушують як норми Угоди 1993 р. так і норми міжнародного гуманітарного, морського права та положення українського національного законодавства.

Сідловська Л.Є. Зазначила, що до засідання комісії можна підготувати, а на комісії озвучити всі наші претензії з приводу незаконної передачі квот

російською стороною рибалкам у тимчасово окупованому Криму, також забезпечити надання цих претензій дипломатичним шляхом. Звернула увагу, що питання щодо розірвання чи не розірвання міждержавних угод не може кінцево вирішуватися на цій нараді, оскільки компетенція присутніх суб'єктів не дозволяє вирішити це питання.

Бабін Б.В. Погодився, що питання про розірвання міждержавних угод має політично та юридично вирішуватися уповноваженими конституційними органами, але у той же час зазначив, що в наявному форматі абсолютно можливо підготувати відповідні пропозиції, які потім будуть представлені компетентним структурам.

Сідловська Л.Є. Висловила думку щодо недоцільності підняття подібних питань Представництвом Президента України в АРК, оскільки вони нібито не належать до його компетенції.

Бабін Б.В. Заперечив тим, що Представництво Президента України в АРК має право згідно чинного законодавства взаємодіяти з іншими органами влади України з питань, що стосуються тимчасово окупованої території України в Криму. Нагадав, що згідно п. 2 ч. 1 ст. 3 закону України "Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України" 2014 р. внутрішні морські води і територіальне море України навколо Кримського півострова є тимчасово окупованою територією України в Криму.

Повідомив, що законом України "Про Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим" 2002 р. передбачено можливість надання Представництвом пропозицій Президенту України з питань, що стосуються АРК.

Гданов І.Р. Зазначив, що державним органам в умовах агресії РФ та тимчасової окупації Криму необхідно в межах повноважень відстоювати спільні позиції, а не починати дискусію щодо власної компетенції. Зауважив, що окупаційна влада РФ активно реагує на всі виклики з нашої сторони, тому нам необхідно паралельно з протидією окупантам посилювати власні оборонні та безпекові можливості. Закликав використовувати усі наявні можливості протидії окупаційній владі.

Бабін Б.В. Запитав про наявність конкретних пропозицій по комісії.

Сідловська Л.Є. Повідомила, що занести у протокол комісії зауваження чи інформування української сторони щодо незаконних дій російської сторони можливо, але важко прогнозувати, як на це відреагує російська сторона. Зауважила, що є два варіанти їхніх дій: підписати або не підписати відповідний протокол, а від цього залежатимуть і наші подальші дії, якщо не підпишуть то можливо треба буде виходити з положення за аналогією з бюджетними процедурами та приймати за основу минулорічний протокол.

Бабін Б.В. Запропонував вносити зауваження чи пропозиції виключно за наявності відповідного обґрунтування та доказової бази, оскільки російська сторона досить часто звинувачує інші держави у брехні.

Кравченко А.М. Звернув увагу присутніх на позицію МЗС щодо недоцільності розірвання зазначених угод у зв'язку з відповідними судовими процесами, що ініційовані МЗС.

Гданов І.Р. Звернув увагу присутніх на необхідність правового та організаційного реагування на незаконні дії російської сторони, при підписанні протоколів в межах реалізації Угоди 1993 р. Застеріг щодо недоцільності відсутності реакції зі сторони компетентних суб'єктів України на дії РФ, вказав що навпаки необхідно збирати доказову базу, вносити обґрунтовані зауваження до протоколу та, у випадках порушень, звертатися до міжнародних інстанцій.

Бабін Б.В. Зазначив, що було б дуже добре мати правову позицію щодо процедури виходу з Угоди 1993 р. та супутніх організаційно-правових заходів, оскільки російська сторона може піти на подальшу ескалацію і ми маємо бути готовими. Звернув увагу щодо необхідності визначитися, які саме правоохоронні органи мають за юрисдикцією займатися питаннями доказової бази порушень російською стороною Угоди 1993 р., вирішити алгоритм реагування на такі порушення.

Ільницький М.В. Запитав присутніх про те, які міжнародні органи мають право реагувати в цій ситуації.

Бабін Б.В. Вказав, що в першу чергу це Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (ФАО) та Міжнародна організація праці (МОП).

Кравченко А.М. Висловив думку, що ФАО нібито не має компетенцію в цій сфері, оскільки Азовське море є внутрішніми водами двох держав. Додав, що ФАО може реагувати на ці питання виключно у Чорному морі через власний структурний підрозділ - Генеральну комісію з рибальства у Середземному та Чорному морях, але і до неї ми звернутися не можемо, оскільки Україна не є членом цієї комісії через економію бюджетних коштів (щорічні внески становлять 60 тис. доларів США), що членство у цій комісії є політичним питанням.

Бабін Б.В. Запитав чи вбачає профільний державний орган потребу у членстві України в Генеральній комісії з рибальства у Середземному та Чорному морях в умовах ескалації російської агресії та відповідних провокаційних дій стосовно українських рибалок на Чорному морі.

Кравченко А.М. Вказав, що позиція МЗС України з цього питання ґрунтується на потребі економії бюджетних коштів.

Ільницький М.В. Запитав, що якщо розглядати можливість поширення санкцій через відповідні міжнародні організації, то яка міжнародна організація може сприяти нам у цьому питанні.

Бабін Б.В. Запропонував розглянути варіант захисту прав рибалок через МОП, оскільки рибалки також є трудящими і їх права порушуються.

Ільницький М.В. Звернув увагу, що необхідно зафіксувати якомога більшу кількість порушень для доказової бази у міжнародних організаціях.

Бабін Б.В. Погодився та зауважив, що доказова база може формуватися через діяльність Спеціальної моніторингової місії (СММ) ОБСЄ та Моніторингової місії ООН з прав людини в Україні.

Ільницький М.В. Зауважив, що раніше підіймалося питання створення відповідної комісії, яка буде займатися документуванням відповідних порушень, а також розглядалось питання поширення мандату місії ОБСЄ на відповідні порушення та їх фіксацію.

Бабін Б.В. Погодився щодо необхідності фіксації відповідних правопорушень та наголосив на необхідності активізації відповідної роботи правоохоронних органів України у цьому напрямку, оскільки на даний час така робота майже не проводиться та доказова база слабка. Вказав що мандат СММ ОБСЄ поширюється на всю територію України, включно із внутрішніми водами та територіальним морем.

Ільницький М.В. Додав, що варто акцентувати увагу на порушеннях, що стосуються безпеки, для просування відповідних санкцій через міжнародних партнерів.

Гданов І.Р. Запитав у представників Держрибагенства щодо наявності конкретних задокументованих фактів порушення російською стороною відповідних норм та зобов'язань.

Турок В.І. Зазначив, що на даний час немає.

Бабін Б.В. Зазначив, що на даний час слабким залишається документування відповідних порушень правоохоронними органами. Навів як приклад справи українського рибальського судна "Норду" та українського рибальського судна ЯМК-0041.

Гданов І.Р. Звернувся до представників СБУ з питанням про те, яку саме доказову базу порушень з російської сторони вдасться зібрати та узагальнити до жовтня місяця до засідання комісії.

Бузницький Д.М. Зазначив, що на даний час важко прогнозувати відповідну документальну фіксацію, але роботу в даному напрямку буде активізовано та додатково необхідно буде провести заходи з цього приводу.

Бабін Б.В. Зазначив, що Представництво готове надати відповідне сприяння, у тому числі організувати відповідну нараду у м. Херсоні.

Гданов І.Р. Звернувся до представників Держрибагенства з пропозицією надати правоохоронним органам відповідну наявну інформацію для того, щоб вони могли її до жовтня місяця опрацювати та надати відповідний результат та узагальнення. Запитав представників Держрибагенства про те, скільки часу потрібно для надання відповідної інформації до СБУ.

Кравченко А.М. Значив, що правоохоронним органам відповідна інформація буде надана, а також повідомив, що на даний час є оперативна інформація, за якою перевірки, відповідно до угоди, здійснювалися, але порушення не виявлялися. Зазначив, що для опрацювання відомостей потрібно декілька днів.

Гданов І.Р. Запитав, яка позиція ДПС України з цього питання.

Серватюк В.М. Повідомив, що Азовське і Чорне море варто розглядати окремо, оскільки так склалось історично, що українські рибалки серйозно займаються промисловим ловом риби в Азовському морі, на відміну від російських, для яких це більше "хоббі" ніж промисловий вилов.

Звернув увагу на те, що російська сторона, не дивлячись на велику кількість порушень, все ж таки дотримується певних норм, і коли вони зупиняють українських рибалок і не виявляють порушень, то вони можуть не пред'являти нічого, а коли виявляють якісь порушення то "домальовують" ситуацію і затримують рибалок. Зауважив, що на підставі Угоди 1993 р. та відповідних протоколів українська сторона також здійснює перевірку російських рибалок.

Узагальнив, що ДПС України фіксує усі факти затримання суден, які йдуть в українські порти, капітани таких суден повідомляють відповідну інформацію, показують, але офіційних звернень не пишуть. Щодо ситуації в Чорному морі зазначив, що існує з однієї сторони менша законодавча визначеність, а з іншої сторони є проблематика підходу суден ДПС України до відповідних місць порушень.

Бабін Б.В. Звернув увагу, на той факт, що Україна в умовах російської агресії майже не використовує норми міжнародного морського та гуманітарного права уніфіковані у Інструкції Сан-Ремо з міжнародного права, що застосовується до збройних конфліктів на морі 1994 р., адже збройні сили та силові структури РФ зобов'язані дотримуватись правил ведення війни на морі, а саме щодо прав рибалок, які ведуть традиційний місцевий лов, і що добре було б, якби ця позиція озвучувалася усіма уповноваженими органами. Вказав, що для опрацювання такої позиції слід залучати МЗС України.

Гданов І.Р. Запропонував невідкладно надати усю наявну інформацію, яка може бути доказовою базою, щодо протиправних дій РФ в Азовському та Чорному морях, зокрема щодо порушення Угоди 1993 р., незаконної передачі квот на вилов риби до СБУ.

Кравченко А.М. Звернув увагу присутніх на необхідності визначити спільну позицію, щодо того, як діяти у випадку не підписання протоколу будь-якою з сторін.

Бабін Б.В. Зазначив, що представник Мін'юсту висловила гарну пропозицію, що у такому випадку потрібно діяти за квотами попереднього року.

Кравченко А.М. Зазначив, що раніше така ситуація обговорювалась з російською стороною і російська сторона вважає, що у випадку не підписання протоколу до промислу приступати не можна.

Бабін Б.В. Вказав, що Угодою 1993 р. передбачено додаткові сесії комісії, тому у випадку не підписання протоколу, скоріше за все буде взято паузу і подальше погодження буде на додатковому засіданні.

Вирішили:

1. Надати до СБУ наявну інформацію, яка може бути доказовою базою протиправних дій Російської Федерації у галузі рибальства в Азовському та Чорному морях, зокрема у вимірі порушення Російською Федерацією Угоди між Державним комітетом України з рибного господарства та рибної промисловості та Комітетом РФ з рибальства з питань рибальства в Азовському морі 1993 р., протоколів комісії, що діє на виконання цієї Угоди, зокрема у вимірі фактів неправомірного затримання українських рибалок, вилучення засобів лову та улову, неправомірної передачі квот до рибогосподарських структур тимчасово окупованого Криму, неправомірного користування такими квотами з окупованої території, інших протиправних дій.

Термін виконання: 14 вересня 2018 р.

Виконавці:

СЗР України

Держрибагенство України

Міністерство оборони України

Міністерство юстиції України

Міністерство інфраструктури України

МЗС України

МВС України

ДПС України

Представництво Президента України в АРК

2. Повести за підсумками опрацювання наданих матеріалів нараду щодо механізмів реагування на протиправні дії Російської Федерації у галузі рибальства в Азовському та Чорному морях до якої запросити усі уповноважені органи влади, зокрема з метою опрацювання спільної позиції на чергове засідання україно-російської комісії з рибальства в Азовському морі у жовтні 2018 р., включно із ситуацією непідписання комісією чергового протоколу.

Термін виконання: вересень 2018 р.

Виконавці:

СБУ

СЗР України

Держрибагенство України

Міністерство оборони України

Міністерство юстиції України

Міністерство інфраструктури України

МЗС України

МВС України

ДПС України

Представництво Президента України в АРК

3. Опрацювати спільну позицію щодо алгоритму дій за умови схвалення уповноваженими органами рішення про розірвання Угоди між Державним комітетом України з рибного господарства та рибної промисловості та Комітетом РФ з рибальства з питань рибальства в Азовському морі 1993 р.

Термін виконання: жовтень 2018 р.

Виконавці:

СБУ

СЗР України

Держрибагенство України

Міністерство оборони України

Міністерство юстиції України

Міністерство інфраструктури України

МЗС України

МВС України

ДПС України

Представництво Президента України в АРК

**Головний консультант служби
міжнародних зв'язків Представництва
Президента України в Автономній
Республіці Крим**

В.А. Пахомова